

Akademikerprisen 2019

Foto: Ingvald Baltzen Sund.

Professor i sosialantropologi, Thomas Hylland Eriksen, mottok Akademikerprisen 17. oktober.

– Som forsker sitter man mye alene og er usikker på om noen bryr seg om det man jobber med. Å vinne denne prisen betyr at andre synes det jeg gjør er interessant og har en verdi. Det er en veldig stor oppmuntring og gjør at jeg får lyst til å fortsette, sier Eriksen.

Siden 2008 har Akademikerne delt ut Akademikerprisen til personer som har utmerket seg med sin forskning og kunnskapsformidling. Årets pris går til den kjente sosialantropologen, forskeren og samfunnsdebattanten.

– Den offentlige samtalen hadde ikke vært den samme uten Thomas Hylland Eriksen. Hans forskning og engasjerte formidling gjennom flere tiår gjør ham til en svært verdig vinner av Akademikerprisen, sier juryleder Merete Nilsson.

Akademikerprisens jury fremhever at Thomas Hylland Eriksen har bidratt til økt innsikt i temaer som globalisering, nasjonalisme, identitet og etnisitet. Han har også markert seg med sitt arbeid på klima og miljø. «Forskningen illustrerer på en god måte verdien av samfunnsvitenskapen i vår tid, nemlig overblikket og se trender i en sammenheng», skriver juryen.

– Store endringer starter gjerne i det små. Jeg tror engasjement nesten alltid kommer av noe vi har følt nært oss. Noe vi har opplevd selv som opprører oss. Jeg tror ofte vi undervurderer hva folk flest kan få til når engasjementet og viljen er stor nok, sier Eriksen.

Eriksen ble professor ved Universitetet i Oslo allerede som 33-åring. Gjennom hele karrieren har han vært opptatt av at vi må begynne i det små for å løse store utfordringer. Sånn bør vi også jobbe med klimakrisen, mener han. Derfor må vi snakke mer om «miljø» fremfor «klima».

– Klima handler om ting som er langt borte – om regnestykker for utslipp folk flest ikke forstår. Klima blir for abstrakt for folk og gir avmaktfølelse. Jeg alene kan for eksempel ikke redde Grønlandsisen, men jeg kan kanskje redde bekken eller skogholtet i mitt nærområde, sier han.

Saktegåere eldes raskere

Foto: Vay Images.

Personene som gikk sakte som 45-åringer hadde både svakere lunger, dårligere tenner og svakt immunsystem, skriver forskning.no.

Går du sakte som middelaldrende, kan det være et klart varsel om svekket helse i alderdommen. En helt enkel test av ganghastighet viser seg også å kunne varsle om økt risiko for sykdommer som

Alzheimers flere tiår før sykdommen dukker opp på andre måter, hevder forskerne. De amerikanske forskerne bak denne nye studien fant også at saktegåerne som deltok, i gjennomsnitt hadde mindre hjernevolum enn de andre deltagerne.

Forskerne slår fast at allerede da de nå middelaldrende deltagerne i denne undersøkelsen var tre år gamle barn, kunne det ha vært mulig å peke ut hvem som kom til å bli saktegåere senere i livet. Det mener de å se ut fra tester som ble gjort av småbarnas språkforståelse, motoriske evner og evne til å takle frustrasjon. Det finnes ulike måter å måle gåhastighet. Forskerne bak denne studien mener den beste er å måle hvor raskt en person er i stand til å gå, uten å begynne å løpe.

Dataene kommer fra en undersøkelse av 904 voksne personer i byen Dunedin i New Zealand. Disse personene er helt fra de var småunger blitt fulgt opp av forskerne, og nå sist fra 2017 til 2019 ble de undersøkt da de fylte 45 år.

Ganghastighet er i mange år blitt brukt av helsepersonell til å kunne si noe om helse og aldring hos geriatriske pasienter. Det nye i denne studien er altså at det allerede hos middelaldrende personer later til å være mulig å si noe om vedkommendes framtidige helse, ut fra personens gange.

Forskerne er åpne for at bakenforliggende variabler kan forklare både ganghastighet og helsetilstand. For eksempel er det mulig at individenes valg av livsstil kan ligge bak begge deler. Samtidig peker forskerne på at de kan se forskjeller helt fra deltagerne i studien var små barn.

Referanse: Line Rasmussen m.fl.: «Association of Neurocognitive and Physical Function With Gait Speed in Midlife», JAMA Network Open, 2019.

TannSpes

TannlegeSpesialistene i Oslo

tlf: 22 20 50 50 post@tannspes.nhn.no www.tannspes.no

ANNIKA SAHLIN-PLATT
Periodontist

ELISABET HENDERSON
Protetiker

ELSE K. BREIVIK HALS
Oralkirurg, PhD

RAGNAR BJERING
Kjeveortoped, PhD

GAUTE LYGSTAD
Oralkirurg, PhD-kand.

ANDERS VALNES
Kjeve- og ansiktsradiolog

KARL IVER HANVOLD
Oralkirurg, kjevekirurg

med fler

Foto: UIO